

Sibirbergknapp¹ & gravbergknapp²

Phedimus hybridus & *P. spurius*

Bergknappfamilien (Crassulaceae)

PH

HI

SE

Generell beskrivelse

Mattedannende flerårige sukkulente urter, ca. 5-25 cm. Begge har seksuell formering med frø, og spres vegetativt ved fragmentering av skuddbiter. Gravbergknapp er antagelig vanligst i Norge. Begge er innført som hageplanter og forvilles til tørkeutsatt nakent berg og grunnlendt mark.

Utbredelse & invasjonspotensiale

Begrensa Moderat **Stort**

Sibirbergknapp er fra Ural, mens gravbergknapp kommer fra Kaukasus. Første funn i naturen i Norge er fra 1854¹ og 1875² (Os). Artene er spredd i lavlandet på Østlandet og langs kysten nord til ST og NT. Gravbergknapp har antagelig nådd sin mulige utbredelse, mens sibirbergknapp er forventet å spre seg til Tr. I Innlandet er artene rapportert i lavlandet fra Kongsvinger, Hadeland og Mjøsa og forholdsvis langt opp i dalstrøkene. Begge har stort fortetningspotensial. Artene spres mest ved fragmentering, typisk fra hytter, hager, kirkegårder og grøntanlegg. Begge artene er antagelig noe underrapportert. Det er forbudt å innføre, omsette og sette ut artene med unntak av utplanting på grønne tak (krever tillatelse).

Økologisk effekt

Liten Middels **Stor**

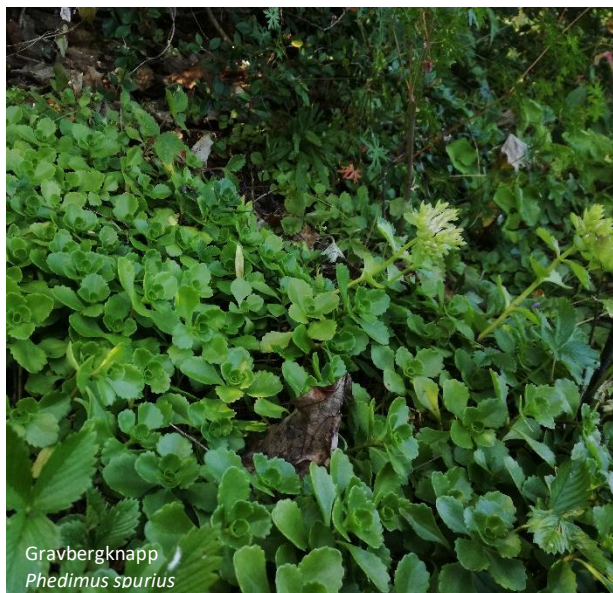
Artene fortrenger effektivt stedege arter på nakent berg og grunnlendt mark (VO3 og VO13). I tillegg bidrar rotsystemet til opphopning av jord og torv, noes om fremskynder den naturlige suksesjonen på åpen grunnlendt mark (Geir Arne Evje, personlig kommunikasjon). Artene er derfor spesielt problematiske på kalkrik åpen grunnlendt mark (VO3), som huser mange rødlista og sårbare arter. Gravbergknapp er rapportert som forvillet i semi-naturlig slåtteeeng (VO4) og er særlig problematisk i tørrenger (VO3). Artene er mest problematisk hovedsakelig i Oslofeltet fra Mjøsa og sørover, men kan være lokalt problematiske utover disse områdene.

Naturtyper: T1, T2, T6¹, T32 & SEM.

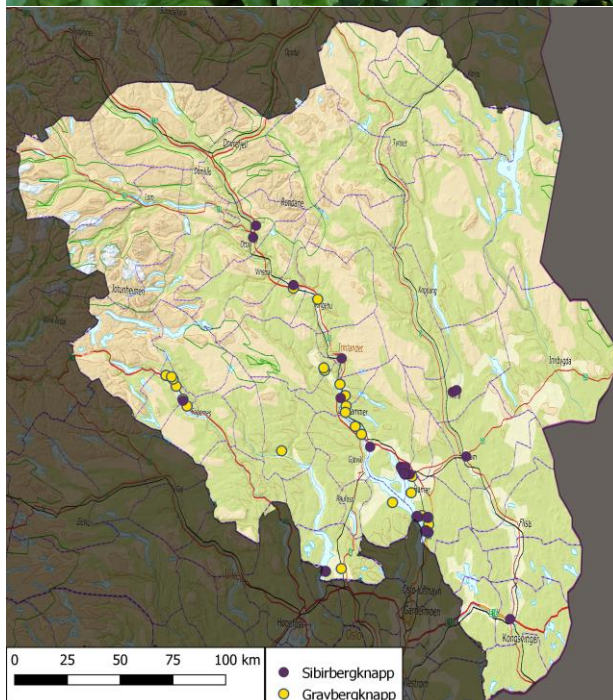
Rødlista naturtyper: Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone (EN), Åpen grunnlendt kalkrik mark i sørboreal sone (VU), Semi-naturlig eng (VU)², Slåttemark (CR, UN)², mulig også Svært tørkeutsatt sørlig kalkberg (NT).

Rødlista arter: Dragehode *Dracocephalum ruysciana* (VU, PA), smaltimotei *Phleum phleoides* (VU), aksveronika *Veronica spicata* (VU) & nikkesmelle *Silene nutans* (NT).

Verneområder: Kremmerodden NM² & Tønnerudtangen NM

Gravbergknapp
Phedimus spurius

Mulighet for utryddelse			Forslag til målsetting			Forslag til tiltak			
Fylke	Lokalt	Ingen	Utrydde	Begrense	Forebygge	Overvåke	Informasjon	Kartlegge	Bekjempe
Begge artene har begrenset spredningsevne, er forbudt å importere og omsette, og har antagelig få og svært lokale ville forekomster i fylket. Likevel er det antagelig kun realistisk med lokal utryddelse i og med at de fortsatt har mange kildepopulasjoner i hager og grøntanlegg.			Utrydde på lokaliteter i VO3 og VO13 hvor de truer rødlistede og sårbare arter og naturtyper, men også i verneområder og ved lokaliteter der den truer rødlistede arter og naturtyper, særlig i og ved viktige områder.	Begrense ved å hindre etablering i VO7.		Overvåke utviklingen ved VO7 hvor de potensielt kan utgjøre en trussel for rødlista arter og naturtyper. Årlig varsling er antagelig tilstrekkelig, men kan evt. justeres om trusselbildet endrer seg eller er større en antatt.			Bekjempe: Artene tilhører bekjempelsesgruppe 3. Artene er krevende å utrydde og krever potensielt lang oppfølging og evt. restaurering etter bekjempelse. Anbefalte tiltak er lusing (små lokaliteter), tildekking (mest effektivt) eller vanddampbehandling i kombinasjon med lusing (store lokaliteter, må gjennomføres flere ganger ila. en sesong og over flere sesonger). Sprøyting kan også være effektivt, men er ofte uaktuelt av hensyn til omkringliggende natur. Lusing er antagelig det sikreste og krever ikke nødvendigvis like lang oppfølging, men er svært tidkrevende i gjennomførelsen. Se Blaalid et. al. (2017) for mer informasjon.